

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**w III Liceum Ogólnokształcącym
im. Adama Mickiewicza w Tarnowie**

Lp.	STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH	Wskaźniki
1.	Bezpieczne relacje między pracownikami a małoletnimi i samymi małoletnimi	
	Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie POLITYKĘ OCHRONY MAŁOLETNICH Określone zostały zasady bezpiecznych relacji wszystkich pracowników jednostki z małoletnimi wskazujące, jakie zachowania w szkole są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małoletnimi. Na takiej samej zasadzie określono relacje między samymi małoletnimi.	W POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNICH określono w szczególności: 1.1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi. 1.2. Zasady bezpiecznych relacji na linii małoletni – małoletni. 1.3. Zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego. 1.4. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu rodzinnego oraz odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty". 1.5. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia. 1.6. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia. 1.7. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego. 1.8. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci. 1.9. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie. 1.10. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników do stosowania POLITYKI, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności. 1.11. Zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim POLITYKI do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania. 1.12. Zasady przeglądu i aktualizacji POLITYKI.

2.	Procedury interwencji i osoby odpowiedzialne	
	W szkole istnieje procedura opisująca krok po kroku, jak i komu zgłaszać podejrzenie krzywdzenia dziecka oraz w jaki sposób podejmowana jest decyzja o interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. Jasne wytyczne nie tylko w przejrzysty sposób regulują działania pracowników i całego personelu, ale pozwalają też uniknąć rozproszenia odpowiedzialności, wspierają uważność na dobrostan dziecka i zmniejszają ryzyko wynikające z sytuacji, w której niezgłoszenie niepokojących sygnałów może doprowadzić do dalszego krzywdzenia dziecka lub wręcz przyczynić się do jego śmierci.	2.1. Zarówno pracownicy, jak i sami małoletni wiedzą, do kogo należy skierować informację o podejrzeniu krzywdzenia dziecka. 2.2. W jednostce opracowano procedurę określającą krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony pracowników, dorosłych, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich. Procedura zawiera też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla poszkodowanego dziecka. 2.3. Wszyscy pracownicy mają dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, ośrodek interwencji kryzysowej, CUS, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) wraz danymi kontaktowymi. 2.4. W widocznym miejscu w Szkole wyeksponowane są informacje dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży. 2.5. W jednostce opracowano procedurę składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego. 2.6. W placówce opracowano procedurę zawiadamiania sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego. 2.7. W Szkole Dyrektor wyznaczył: - osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego - osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomienia do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego - osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”
3.	Dokumentacja	
	Szkoła określiła sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	3.1. Opracowany jest model zbierania i dokumentowania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów/zdarzeń zagrażających dobru małoletniego. 3.2. Ustalono zasady przechowywania takiej dokumentacji.

4.	Monitoring standardów	
	Standardy są w Szkole „żywym” dokumentem podlegającym bieżącej weryfikacji i aktualizowanym, jeśli wymaga tego dobro małoletnich. Zwiększa to zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności personelu, ponieważ umożliwia pracownikom sprawdzanie stopnia znajomości zasad i procedur, a także pozwala rozstrzygnąć ewentualne niejasności czy niespójności w regulacjach wprowadzonych w placówce. Szkoła ma obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.	4.1. Szkoła określiła zasady przeglądu i aktualizacji standardów. 4.2. W jednostce na bieżąco prowadzi się analizę STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH a wnioski i rekomendacje zawarte są w sprawozdaniu. 4.3. Sprawozdanie z realizacji STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH w placówce jest opracowywane raz na dwa lata przez osobę odpowiedzialną za wdrażanie standardów. 4.4. W sprawozdaniu uwzględnione są głosy pracowników, małoletnich, ich rodziców i/lub opiekunów prawnych. 4.5. Na bazie sprawozdania aktualizowana jest POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNIICH i działania związane z realizowaniem zasad ochrony małoletnich. 4.6. Wyznaczono osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH, której rola, zadania oraz kwalifikacje są jasno określone. 4.7. Podano do wiadomości pracowników, małoletnich oraz rodziców/opiekunów, kto jest osobą odpowiedzialną za poszczególne zadania wraz z informacjami dot. kontaktu.
5.	Upowszechnianie standardów	
	Szkoła ustaliła zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.	5.1. Tekst STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH i dokumentów związanych z ochroną małoletnich został opublikowany na stronie internetowej Szkoły oraz jest dostępny w widocznym miejscu w siedzibie placówki, w tym także w wersji dla małoletnich. 5.2. Standardy są szeroko promowane wśród pracowników, rodziców i/lub opiekunów a także samych małoletnich -poprzez działania informacyjne oraz edukacyjne, dostosowane do poszczególnych grup odbiorców, np. opracowana jest wersja POLITYKI w formie zrozumiałej dla małoletnich.
6.	Bezpieczny dostęp do Internetu	
	Szkoła ustaliła zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci a także procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i utrwalonymi w innej formie.	6.1. Ustalono zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci. 6.2. Ustalono procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.

7.	Edukacja i osoby odpowiedzialne	
	Szkoła określiła zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.	7.1. Wskazano osobę odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH. 7.2. Ustalono plan szkoleniowo-edukacyjny. 7.3. Pracownicy jednostki posiadają wiedzę w zakresie: rozpoznawania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci, prawnych aspektów ochrony dzieci, przemocy rówieśniczej, zapewniania bezpieczeństwa dzieciom i podejmowania działań profilaktycznych i interwencyjnych. 7.4. Przeszkolono pracowników ze stosowania STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH. 7.5. Każdy z przeszkolonych pracowników podpisał stosowne oświadczenie o zapoznaniu się z POLITYKĄ OCHRONY MAŁOLETNICH oraz STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH i zobowiązał się do ich stosowania.
8.	Zasady bezpiecznej rekrutacji	
	Szkoła wprowadziła zasady bezpiecznej rekrutacji, podjęto odpowiednie kroki, by minimalizować ryzyko krzywdzenia dziecka, wynikające z okoliczności sprzyjających potencjalnym sprawcom: słabej kontroli, dostępności i możliwości. Przyjęcie tego standardu wskazuje również, że wszystkie osoby pracujące z dziećmi lub działające na ich rzecz mają dostęp do szkoleń, które są pomocne w zdobyciu kompetencji niezbędnych do zapewnienia dzieciom ochrony i przeciwdziałania zagrożeniom. W instytucji zatrudnia się przygotowany merytorycznie i sprawdzony personel, a dzieci i opiekunowie mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy na temat ochrony przed krzywdzeniem.	8.1. Placówka uzyskuje o każdym pracowniku, praktykancie, wolontariuszu lub innej osobie mającej kontakt z dziećmi dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. 8.2. Szkoła uzyskuje o każdym pracowniku, praktykancie, wolontariuszu lub innej osobie mającej kontakt z dziećmi informacje z Krajowego Rejestru Karnego. 8.3. Placówka uzyskuje o każdym nauczycielu informacje z Centralnego Rejestru Orzeczeń dyscyplinarnych. 8.4. Jednostka uzyskuje o każdym pracowniku, w tym obcokrajowcu informacje z rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jolanta Ryba

Załącznik nr 2
do Zarządzenia Dyrektora nr 12/2023/2024
z dnia 26 lutego 2024 roku

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

**w III Liceum Ogólnokształcącym
im. Adama Mickiewicza w Tarnowie**

Preambuła

„Staram się dziecko zrozumieć, nie szkodzić mu, stwarzać mu warunki i bodźce, aby chciałobyć lepsze. Dobry człowiek to taki, który czuje co drugi czuje.”

Janusz Korczak

Celem *POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH* jest zapewnienie uczniom III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie sprzyjających warunków do nauki oraz rozwoju - w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa. Podstawową zasadą podczas pracy z uczniami jest kierowanie się interesem dziecka oraz działanie dla jego dobra.

Pracownicy, praktykanci, stażyści, wolontariusze oraz inne osoby podejmujące działania z młodzieżą III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie zobowiązani są do realizacji opisanych tu celów, zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem a także wewnętrznymi przepisami Szkoły.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem *POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH* w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie jest:
 - 1) stosowanie *STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH* przyjętych w placówce,
 - 2) uwrażliwienie wszystkich pracowników, wolontariuszy, praktykantów, osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne, rodziców, osób współpracujących ze Szkołą - na konieczność podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
 - 3) wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką Szkoły,
 - 4) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia,
 - 5) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa.

2. Znajomość oraz praktyczne stosowanie *POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH* jest moralnym a także zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie.

§ 2

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Pracownik oraz praktykant, stażysta, wolontariusz w Szkole traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Cały personel realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

§ 3

Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

- 1) **POLITYCE** – należy przez to rozumieć *POLITYKĘ OCHRONY MAŁOLETNICH* w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 2) **SZKOLE/PLACÓWCE** – należy przez to rozumieć III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 3) **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę - III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 4) **dziecku, uczniu, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 lat i nie zawarła związku małżeńskiego
- 5) **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie, ale także wolontariuszy, praktykantów, stażystów i inne osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne
- 6) **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w Szkole na podstawie ustawy z 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela*
- 7) **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w Szkole
- 8) **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby/podmioty sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem uczęszczającym do Szkoły
- 9) **uczniach** – należy przez to rozumieć uczennice i uczniów III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

- 10) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 11) **radzie pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ Szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 12) **radzie rodziców** – należy przez to rozumieć Radę Rodziców III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 13) **samorządzie uczniowskim** – należy przez rozumieć samorząd uczniowski III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
- 14) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

- **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, albo też ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
- **Wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

- **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka oraz symptomy krzywdzenia dzieci

§ 4

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka określa *załącznik nr 1* do niniejszej *POLITYKI*.
3. Symptomy krzywdzenia dziecka określa *załącznik nr 2* do niniejszej *POLITYKI*.

§ 5

1. Znajomość czynników ryzyka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
 - 2) planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny na bardzo wczesnym etapie życia dziecka, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do dzieci,
 - 3) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia (np. psychologicznej, materialnej) i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
5. W przypadku gdy do zidentyfikowania czynników ryzyka dochodzi przez wolontariusza, praktykanta, inną osobę dorosłą niebędącą pracownikiem należy poinformować o tym: Dyrektora, który na podstawie uzyskanych informacji będzie prowadził niezbędne czynności o których mowa w ust. 3.

§ 6

1. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwia:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
 - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszej *POLITYCE*.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole

§ 7

1. Pracownik oraz inna osoba dorosła dopuszczona do czynności z dziećmi jest obowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim.
2. Reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
3. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby.

§ 8

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem określa *załącznik nr 3* do niniejszej *POLITYKI*.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi określa *załącznik nr 4* do niniejszej *POLITYKI*.

§ 9

Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik – dziecko oraz dziecko–dziecko ustalone w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie.

Rozdział 4

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 10

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu oraz komunikowania.

2. Na potrzeby *POLITYKI* przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem, zgwałcenie),
 - 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. kary fizyczne, poniżanie,
 - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby *POLITYKI* wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia, czy ujawnienia działania na szkodę dziecka przez:
 - 1) pracownika, innej osoby dorosłej (np. wolontariusza, praktykanta),
 - 2) rodziców/opiekunów prawnych i faktycznych,
 - 3) inne dziecko.

§ 11

W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia NOTATKI SŁUŻBOWEJ i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu, pedagogowi specjalnemu, psychologowi szkolnemu, Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi.

§ 12

1. Dyrektor wzywa rodzica dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje go o podejrzeniu.
2. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny wraz z Wicedyrektorem powinni sporządzić PLAN POMOCY DZIECKU.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - 2) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku,
 - 3) skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy dziecku - jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 13

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrekcja placówki powołuje ZESPÓŁ INTERWENCYJNY, w skład którego mogą wejść: pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog szkolny, wychowawca klasy, Wicedyrektor i/lub inni

pracownicy mający wiedzę nt. krzywdzenia dziecka lub o samym dziecku (w dalszej części określani jako: ZESPÓŁ INTERWENCYJNY).

2. *ZESPÓŁ INTERWENCYJNY* sporządza *PLAN POMOCY DZIECKU*, spełniający wymogi określone w § 12 ust. 3 *POLITYKI*.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. *ZESPÓŁ INTERWENCYJNY* wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 14

1. *PLAN POMOCY DZIECKU* jest przedstawiany przez pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i/lub psychologa szkolnego opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny informują rodziców o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej/CUS bądź przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego ds. procedury „Niebieskiej Karty”) - w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.
3. Po poinformowaniu rodziców przez pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i psychologa szkolnego – zgodnie z paragrafem poprzedzającym – Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego - wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieskiej Karty – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

§ 15

W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców dziecka na piśmie.

§ 16

1. Z przebiegu interwencji sporządza się *KARTĘ INTERWENCJI*, której wzór stanowi *Załącznik nr 5* do niniejszej *POLITYKI*. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez osobę wyznaczoną do koordynowania stosowania *STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH*.

2. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjno-prawnych.

Rozdział 5

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika Szkoły lub inną osobę dorosłą

§ 17

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia NOTATKI SŁUŻBOWEJ i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu, pedagogowi specjalnemu i/lub psychologowi szkolnemu. W przypadku sprawy dotyczącej pracownika Szkoły do Wicedyrektora odpowiedzialnego za monitorowanie realizacji *POLITYKI* lub Dyrektora Szkoły. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór NOTATKI SŁUŻBOWEJ zawiera załącznik nr 6 do niniejszej *POLITYKI*.
2. Interwencja prowadzona jest przez specjalistów zatrudnionych w Szkole: pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i psychologa szkolnego a także Dyrektora lub Wicedyrektora.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa szkolnego - wówczas interwencja prowadzona jest przez Dyrektora.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora, wówczas działania interwencyjne opisane w niniejszej procedurze podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

§ 18

W przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika Dyrektor lub Wicedyrektor monitorujący *POLITYKĘ* podejmują następujące działania:

- 1) natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy,
- 2) przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. Dyrektor lub Wicedyrektor stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na

zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI stanowiącej *załącznik nr 5* do niniejszej *POLITYKI*,

- 3) przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając PLAN POMOCY DZIECKU w Szkole, przy udziale pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i/lub psychologa szkolnego,
- 4) przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, przedstawia konsekwencje w przypadku nieprzestrzegania *POLITYKI OCHRONY MŁOLETNI*CH,
- 5) podejmuje w stosunku do nauczyciela lub pracownika działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela (powiadamia Rzecznika dyscyplinarnego przy Wojewodzie/Kuratorze Oświaty) lub kodeksu pracy,
- 6) w przypadku gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w *załączniku nr 7* do niniejszej *POLITYKI*.

§ 19

W przypadku zgłoszenia przemocy wobec dziecka ze strony osoby dorosłej nie będącej pracownikiem Szkoły - pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny wyjaśniając sprawę podejmują następujące działania:

- 1) przeprowadzają z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu a także o sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej dziecka, w szczególności jego rodzicami. Starają się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI - *załącznik nr 5*,
- 2) opracowują PLAN POMOCY DZIECKU,
- 3) przeprowadzają rozmowę z rodzicami dziecka, przedstawiając PLAN POMOCY DZIECKU w Szkole,
- 4) współpracują z rodzicami i wychowawcą klasy, do której uczęszcza dziecko.

§ 20

1. PLAN POMOCY dziecku uwzględnia:

- 1) podjęcia działań przez Szkołę w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, w przypadku podejrzenia przestępstwa - zawiadomienie policji lub prokuratury,
- 2) formy wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku,
- 3) propozycje skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku - jeśli istnieje taka potrzeba.

2. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny monitorują i relacjonują Dyrektorowi oraz rodzicom przebieg realizacji planu.

§ 21

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor powołuje ZESPÓŁ INTERWENCYJNY, w skład którego mogą wejść: pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny, wychowawca dziecka, Dyrektor a także inni pracownicy mający wiedzę o *krzywdzeniu dziecka lub o samym dziecku (dalej okreśłani jako: ZESPÓŁ INTERWENCYJNY)*.
2. ZESPÓŁ INTERWENCYJNY sporządza PLAN POMOCY DZIECKU spełniający wymogi określone w § 20 Polityki, na podstawie informacji uzyskanych przez członków Zespołu od pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i/lub psychologa szkolny oraz innych osób.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice dziecka, powołanie Zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 22

1. Z przebiegu interwencji sporządza się KARTĘ INTERWENCJI, której wzór stanowi załącznik nr 5 do niniejszej *POLITYKI*. Kartę załącza się do dokumentacji małoletniego.
2. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 23

W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe) dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia KARTĘ INTERWENCJI.

Rozdział 6

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica

§ 24

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez rodziców, pracownik ma obowiązek sporządzenia NOTATKI SŁUŻBOWEJ i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu, pedagogowi specjalnemu i/lub psychologowi szkolnemu. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej zawiera *załącznik nr 6* do niniejszej *POLITYKI*.
2. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni - pracownik przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza NOTATKĘ SŁUŻBOWĄ (*załącznik nr 1*) i informuje o tym pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i/lub psychologa szkolnego.
3. Pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog szkolny przeprowadzają rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu a także o sytuacji osobistej/rodzinnej/zdrowotnej dziecka. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (*załącznik nr 5*).

§ 25

Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy - pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny przeprowadzają z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka oraz o obowiązkach prawnych Szkoły, tj. wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”, w przypadku popełnienia przestępstwa - zgłoszenia sprawy do prokuratury i/lub do sądu rodzinnego. Informuje rodziców/opiekunów o możliwościach podjęcia leczenia i udziale w programach dla osób stosujących przemoc.

§ 26

1. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny dokonują diagnozy sytuacji i potrzeb dziecka oraz sporządzają PLAN POMOCY DZIECKU, który uwzględnia sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie szkoła może zaoferować dziecku. Przygotowuje informację o placówkach pomocowych.
2. W przypadku podejrzenia, że dziecko doświadcza jednorazowej przemocy fizycznej, przemocy psychicznej albo innych niepokojących zachowań, przy braku współpracy rodziców - Dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. Wzór wniosku stanowi *załącznik nr 7* do niniejszej *POLITYKI*.

3. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny informują o swoich działaniach Dyrektora bądź Wicedyrektora Szkoły.
4. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny monitorują sytuację dziecka, udzielają wsparcia i organizują pomoc stosownie do jego potrzeb.

§ 27

W przypadku podejrzenia, że rodzic dziecka zaniedbuje jego potrzeby lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w ubraniach nieadekwatnych do pory roku czy pogody, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka - Dyrektor informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej/CUS o potrzebie pomocy rodzinie (gdy niespełnianie potrzeb wynika z ubóstwa). Pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny mają możliwość wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

§ 28

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie - należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe) dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, następnie wypełnia KARTĘ INTERWENCJI.
2. W przypadku podejrzenia że małoletni doświadcza krzywdzenia innymi typami przestępstw niż wskazane w ustępie poprzedzającym - Dyrektor składa pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w *Załączniku nr 8* do niniejszej *POLITYKI*.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników

§ 29

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko pracownik ma obowiązek sporządzenia NOTATKI SŁUŻBOWEJ i przekazania uzyskanej informacji do wychowawcy klasy.

2. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej zawiera *załącznik nr 6* do niniejszej *POLITYKI*.
3. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni - pracownik przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu, poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową (*załącznik nr 1*) i informuje o zaistniałym fakcie wychowawcę klasy.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i/lub psychologa szkolnego i w jego obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną oraz uczniem/uczniemi podejrzanymi o krzywdzenie.
5. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny opracowują PLAN POMOCY DZIECKU.
6. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny monitorują sytuację dziecka przy współpracy z wychowawcą i rodzicami/opiekunami ucznia.

§ 30

W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko z placówki należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego rodzicami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI (*załącznik nr 5*). Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne KARTY INTERWENCJI.

§ 31

W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej, przemocy psychicznej lub innych niepokojących zachowań - przy braku powtarzającej się przemocy - Dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka i/lub wszczęcie postępowania o demoralizację małoletniego.

§ 32

1. Wspólnie z rodzicami dziecka krzywdzącego należy opracować PLAN NAPRAWCZY, celem zmiany niepożądanych zachowań.
2. Z rodzicami dziecka poddawany krzywdzeniu należy opracować PLAN POMOCY DZIECKU, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.

§ 33

W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy przejść do procedury z Rozdziału 7.

§ 34

W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczęszcza do III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu a także z rodzicami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia oraz wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Dyrektor organizuje spotkanie z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu a także o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia (w tym u innych podmiotów lub służb) i o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły do której uczęszcza dziecko, czy poinformowanie rodziców krzywdzącego).

§ 35

Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego.

§ 36

Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo - wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Rozdział 8

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 37

1. III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

2. Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Zasady ochrony wizerunku dziecka stanowią *załącznik nr 9* do niniejszej *POLITYKI*.

Rozdział 9

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 38

Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. W szczególności instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.

§ 39

Na terenie III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie dostęp małoletniego do Internetu możliwy jest:

- 1) pod nadzorem pracownika na zajęciach,
- 2) bez nadzoru nauczyciela – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie placówki (dostęp swobodny),
- 3) za pomocą sieci wi-fi placówki, po podaniu hasła.

§ 40

1. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki istnieje obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
2. Pracownik czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
3. Aby skorzystać z sieci wi-fi małoletni otrzymuje hasło do sieci po zapoznaniu się i zaakceptowaniu Regulaminu korzystania z wi-fi.

§ 41

1. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci komputerowej w Szkole jest
2. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z małoletnimi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci.

§ 42

Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu - przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.

§ 43

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa Szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując oraz aktualizując odpowiednie i nowoczesne oprogramowanie.
2. Wymienione w ust. 1 oprogramowanie jest aktualizowane przez wyznaczonego pracownika w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
3. Wyznaczony pracownik przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem, podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

§ 44

1. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje Dyrektorowi, które aranżuje dla dziecka rozmowę z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i/lub psychologiem szkolnym.
2. Pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w ustępach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog szkolny uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale 5 i kolejnych niniejszej *POLITYKI*.

§ 45

Procedurę ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci stanowi załącznik nr 10 do niniejszej *POLITYKI*.

Rozdział 10

Monitoring stosowania *POLITYKI*

§ 46

1. Osobę odpowiedzialną za *POLITYKĘ OCHRONY MAŁOLETNICH* w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie jest Wicedyrektor.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za:
 - 1) przygotowanie pracowników Szkoły do stosowania standardów ustalonych w niniejszej *POLITYCE*, poprzez organizowanie szkoleń wewnętrznych (pracownicy uczestniczący w szkoleniu potwierdzają swoją obecność na piśmie),
 - 2) monitorowanie realizacji *POLITYKI*,
 - 3) reagowanie na sygnały naruszenia *POLITYKI*,
 - 4) prowadzenie REJESTRU ZGŁOSZEŃ, na podstawie KART INTWERWENCJI,
 - 5) proponowanie zmian w *POLITYCE*.
3. Wicedyrektor współpracuje w tym zakresie z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i psychologiem szkolnym.
4. Osoba, o której mowa w ust. 1 przeprowadza wśród pracowników, rodziców, małoletnich Szkoły raz na 24 miesiące ankietę monitorującą poziom realizacji *POLITYKI*. Wzór ANKIETY stanowi załącznik nr 11 do niniejszej *POLITYKI*.
5. W ankiecie pracownicy, rodzice, małoletni mogą proponować zmiany *POLITYKI* oraz wskazywać naruszenia *POLITYKI* w Szkole.
6. Osoba, o której mowa w ust. 1 dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników Szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie SPRAWOZDANIE z monitoringu, które następnie przekazuje Dyrektorowi.
7. SPRAWOZDANIE z monitoringu stanowi załącznik do 12 do niniejszej *POLITYKI*.
8. Dyrektor wprowadzając do *POLITYKI* niezbędne zmiany - ogłasza pracownikom, dzieciom i ich rodzicom nowe brzmienie *POLITYKI*.

§ 47

1. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony małoletnich Dyrektor, Wicedyrektor, pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny konsultują się z rodzicami uczniów podczas spotkań Dyrektora z Radą Rodziców, zebrań klasowych z rodzicami, w formie ankiet kierowanych do rodziców, rozmów specjalistów z rodzicami.

2. W ramach monitoringu *POLITYKI* Dyrektor, Wicedyrektor, pedagog szkolny, pedagog specjalny i psycholog szkolny konsultują się z młodzieżą podczas spotkań z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 48

1. *POLITYKA* wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, dzieci i ich rodziców, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną (na konta rodziców w dzienniku elektronicznym, poczta służbową e-mail do pracowników) oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Szkoły oraz BIP placówki. Ponadto wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie Szkoły a także w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.
3. Zapisy zawarte w dokumencie *POLITYKI* obowiązują wszystkich pracowników Szkoły, w tym wolontariuszy, stażystów, praktykantów oraz inne osoby mające kontakt z uczniami III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie, a znajomość jej treści potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z *POLITYKĄ* i ją stosować.

Załączniki:

- Załącznik nr 1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka
- Załącznik nr 2. Symptomy krzywdzenia dziecka
- Załącznik nr 3. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem
- Załącznik nr 4. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi
- Załącznik nr 5. Karta interwencji
- Załącznik nr 6. Notatka służbowa
- Załącznik nr 7. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka
- Załącznik nr 8. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
- Załącznik nr 9. Zasady ochrony wizerunku dziecka
- Załącznik nr 10. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie
- Załącznik nr 11. Ankieta monitorująca
- Załącznik nr 12. Sprawozdanie z monitoringu

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA**1. CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM**

<i>Czynniki ryzyka</i>	<i>Opis</i>
przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej, krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami	Początek życia dziecka, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami, mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia. Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców.
długotrwały płacz	Nadmierna płaczliwość dziecka budzi bezradność, poczucie winy rodzica. Stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka czy jego odrzucenie.
wiek dziecka	W rozwoju dziecka występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodsze dzieci (do 3 r.ż.) są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Dzieci w tym wieku mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań rodziców, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie przemocy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania dziecko jest bardziej narażone na ryzyko wykorzystywania seksualnego.
przewlekłe choroby, niepełnosprawność intelektualna, niepełnosprawność ruchowa	Niepełnosprawność intelektualna dziecka jest mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia całej rodziny. Małoletni w takiej rodzinie jest istotnie narażony na wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby dziecka dochodzi często do przemocy psychicznej, która może wynikać ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.

choroby psychiczne	Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.
---------------------------	---

2. CZYNNIKI RODZINNE

<i>Czynniki ryzyka</i>	<i>Opis</i>
nieobecność rodziców	Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia dzieci, bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.
autorytarny styl rodzicielstwa, doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie, kondycja psychiczna rodziców	Autorytarny styl rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech osobowości oraz kondycji psychicznej rodzica może być przyczyną przemocy. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec dzieci i wejście w rolę sprawcy.
uzależnienia, inne zaburzenia psychiczne rodzica konflikty, kryzysy	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez dziecko przemocy. Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.
samotne rodzicielstwo, obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie	Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.
rodzina zastępcza, rodzina adopcyjna	Rodzice zastępczy/adopcyjni bywają nieprzygotowani do radzenia sobie z trudnymi emocjami dziecka. Doświadczenie odrzucenia, skrajnej przemocy wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całej rodziny. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.

3. CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM

<i>Czynniki ryzyka</i>	<i>Opis</i>
izolacja społeczna	Izolacja społeczna rozumiana jako ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
ubóstwo	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci niosą też: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe, czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku
przemoc, zachowania dysfunkcyjne	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia dziecka są także przemoc i dysfunkcje społeczne występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy,

w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność - w tym seksualną
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym
- wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy albo uzyskania samodzielności finansowej
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia
- w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Przemoc domowa obejmuje:

- 1) **przemoc fizyczną**
- 2) **przemoc psychiczną**
- 3) **przemoc seksualną**
- 4) **przemoc ekonomiczną**
- 5) **cyberprzemoc**

<i>Rodzaj symptomów</i>	<i>Oznaki krzywdzenia</i>
<i>Fizyczne</i>	▪ siniaki na ciele (na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka ▪ specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem ▪ oderwane małżowiny uszne, zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w głowę, pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych ▪ oparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka ▪ ślady duszenia, krępowania ▪ oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców

	▪ zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące ▪ przemęczenie ▪ problemy z trawieniem, bóle brzucha ▪ blizny po samookaleczeniach
<i>Psychiczne</i>	▪ trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko ▪ niska samoocena ▪ negatywne myśli na temat siebie i innych ▪ agresja, gniew ▪ problemy z regulacją emocji ▪ oszołomienie ▪ ośpienie ▪ brak poczucia bezpieczeństwa ▪ smutek, apatia, przygnębienie ▪ stany lękowe ▪ stany depresyjne
<i>W sferze poznawczej</i>	▪ trudności w nauce – pojawiające się nagle ▪ problemy z koncentracją, pamięcią ▪ problemy z logicznym myśleniem ▪ problemy z rozwiązywaniem problemów ▪ trudności w ukończeniu zadanej pracy ▪ nieodrabianie lekcji ▪ nieprzygotowanie do zajęć czego efektem są gorsze oceny
<i>W sferze behawioralnej</i>	▪ problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem się obowiązującym zasadom (obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami) ▪ dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy ▪ wycofanie, ogólna nieufność wobec ludzi ▪ zachowania buntownicze i agresywne ▪ problemy z komunikacją ▪ sięganie po substancje psychoaktywne
<i>W sferze seksualnej/intymnej</i>	▪ chroniczny ból ▪ zaburzenia układu pokarmowego ▪ migreny lub inne, częste bóle głowy ▪ komplikacje ginekologiczne, otarcia na wewnętrznej stronie ud ▪ szok, lęk, niepokój ▪ zagubienie ▪ wypieranie traumatycznych przeżyć ▪ wycofanie ▪ poczucie wstydu ▪ obwinianie się ▪ nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKA Z DZIECKIEM

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione oraz sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

ZACHOWANIA POZYTYWNE

1. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwości i szacunek.
2. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami - mogą o tym powiedzieć Tobie lub innej przez Ciebie wskazanej osobie. Mogą także oczekiwać pomocy.
4. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktu ich równo - bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
5. Nie faworyzuj, a przynajmniej unikaj faworyzowania.
6. Szanuj prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli musisz odstąpić od tej zasady wyjaśnij z jakiego powodu to robisz (np. aby chronić dziecko).
7. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego - poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
8. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
9. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
10. Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia - w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

ZACHOWANIA NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. W komunikacji z małoletnimi staraj się nie używać krzyku.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalności fizycznej małoletniego.
4. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych lub seksualnych (seksualne żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę). Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane Dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj pamiętając, by zachować godność osób zainteresowanych.
5. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci - jeśli Dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych. Nie dotyczy to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie zgodnie z art. 81 prawa autorskiego.
6. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy - musisz poinformować o tym Dyrekcję, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt. UWAGA: sformułowanie „godziny pracy” dotyczy nie tylko stricte zajęć przewidzianych planem lekcji, ale obejmuje także spotkania odbywane w ramach działalności np. kół/klubów zainteresowań, szkolnych organizacji młodzieżowych itp. Mają one miejsce zasadniczo na terenie Szkoły; wyjście poza budynek III LO wymaga uzyskania zgody Dyrekcji i odnotowania w fakcie w Rejestrze Wyjść.
7. Nie wolno Ci kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji i media (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych. UWAGA: wyjątek stanowi utworzona w mediach społecznościowych tzw. grupa, której zadaniem jest przekazywanie informacji dotyczących wyłącznie spraw klasowych i/lub działalności szkolnych klubów/kół czy organizacji młodzieżowych – zapis dotyczący jej powołania oraz funkcjonowania należy umieścić w e-dzienniku). Jeśli zachodzi taka konieczność - właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy).

8. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, ani nielegalnych substancji, jak również używać takich substancji w obecności dzieci.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym Dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w POLITYCE.
10. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego albo jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika- zachowuj poufność wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.
11. Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani kosztownych prezentów od małoletnich, ani ich rodziców.
12. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiejkolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności oraz prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie, bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych prezentów związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
13. Nie podejmuj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem:
 - a. Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – np. jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
 - b. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.
 - c. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiążącym się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
14. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych - w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
15. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

16. Nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
17. Nie wolno Ci angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
18. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
19. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z ww zachowań/sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich - zawsze poinformuj o tym Dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w POLITYCE.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIMI

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc! Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie. Szanujemy się i akceptujemy.

ZACHOWANIA POZYTYWNE

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają. Słuchaj innych, gdy mówią.
2. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań - jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
3. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami. Natychmiast przerywaj taką zabawę słowną.
4. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
5. Jeśli pojawi się konflikt/problem między Tobą a kolegą/koleżanką, spróbuj go rozwiązać samodzielnie:
 - 1) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt tylko się pogorszy.
 - 2) Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
 - 3) Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś.
 - 4) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko co chciał powiedzieć.
 - 5) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.
 - 6) Jeśli nie uda się rozwiązać konfliktu - pamiętaj, że zawsze możesz zwrócić się o pomoc do wychowawcy, innego nauczyciela i/lub specjalisty.
6. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
7. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki - zapytaj.
8. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób.
9. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

ZACHOWANIA NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalności fizycznej koleżanki/kolegi, ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę, innego nauczyciela lub specjalistę.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka, klasa		
Przyczyna interwencji, forma krzywdzenia		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez	Data:	Działanie:
Spotkanie z rodzicami dziecka	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji <i>(zakreślić właściwe)</i>	1. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa 2. wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny 3. inny rodzaj interwencji (jaki?)	
Dane dotyczące interwencji i data interwencji	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/działaniach placówki/ rodziców	Data	Działanie:

DYREKTOR LICEUM

mg Jan Ryba

.....
(pieczęć szkoły)

Tarnów, dnia

NOTATKA SŁUŻBOWA

.....
(imię i nazwisko osoby zgłaszającej, funkcja)

Data zdarzenia:

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....
.....
.....

Krótki opis zdarzenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wnioski, ustalenia:

.....
.....
.....

Podjęte działania:

.....
.....
.....

.....
(podpis)

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA

(wniosek należy złożyć do Sądu Rodzinnego i Nieletnich właściwego,
ze względu na miejsce faktycznego zamieszkania dziecka, nie zameldowania)

1. Wzór 1:

Tarnów, dnia

**Sąd Rejonowy w
Wydział Rodzinny i Nieletnich**

Wnioskodawca: Dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza
w Tarnowie, ul. Brodzińskiego 6 -

Uczestnicy postępowania: małoletni/małoletnia
(imię i nazwisko, data urodzenia, adres)

Rodzice małoletniego dziecka:
(imię i nazwisko, adres)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Wnoszę o:

wgląd w sytuację małoletniej/małoletniego i wydanie odpowiednich
zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Małoletnia/małoletni Uczęszcza do kasy tut. Liceum. Dziecko jest
wyraźnie zaniedbane higienicznie, przychodzi do szkoły w brudnej odzieży, jest ubrane
nieadekwatnie do pór roku. W trakcie lekcji często mówi, że jest głodne, bo mama nie zdążyła
przygotować obiadu.

Uczennica/uczeń powiedziała wychowawcy, że tata nie ma pracy i często przebywa
w domu z kolegami, z którymi spożywają alkohol. Małoletnia/małoletni zaprzecza aby tata
czy mama stosowali przemoc fizyczną.

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro dziecka jest
zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego zasadnym jest
wgląd w sytuację rodzinną małoletniej/małoletniego i ewentualne podjęcie działań
pomocowych.

Osobą zajmująca się sprawą uczennica/ucznia jest psycholog szkolny

.....
(podpis osoby reprezentującej instytucję)

Załączniki:

- odpisy pisma

2. Wzór 2:

Tarnów, dnia

Sąd Rejonowy w
Wydział Rodzinny i Nieletnich

Wnioskodawca: Dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza
w Tarnowie, ul. Brodzińskiego 6 -

Uczestnicy postępowania: małoletni/małoletnia
(imię i nazwisko, data urodzenia, adres)

Rodzice małoletniego dziecka:
(imię i nazwisko, adres)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym zawiadamiam o zachowaniu ucznia tutejszej Szkoły -,
ucznia klasy celem rozważenia, czy niniejsze postępowanie stanowi
przejaw demoralizacji lub czyn karalny oraz czy zachodzi potrzeba podjęcia wobec ucznia
kroków prawnych przez Sąd.

W dniu uczeń (podać opis zachowania ucznia).

Świadcami tego zachowania były następujące osoby:

Szkoła nie nałożyła na ucznia kary przewidzianej w statucie szkoły/nałożyła na
ucznia następującą karę przewidzianą w statucie szkoły: (należy wskazać
rodzaj).

Ponadto wobec ucznia: zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci:
.....
nie zastosowano środka oddziaływania wychowawczego, ponieważ:

.....
(np. rodzice ucznia nie wyrazili zgody na zastosowanie środków oddziaływania
wychowawczego przez Dyrektora Szkoły; nieletni uczeń nie wyraził zgody na zastosowanie
środków oddziaływania wychowawczego przez Dyrektora Szkoły; Dyrektor uznał, że
zastosowanie przez niego środka oddziaływania wychowawczego nie będzie wystarczające;
w opinii Dyrektora szkoły uczeń mógł dopuścić się czynu zabronionego wyczerpującego
znamiona przestępstwa ściganego z urzędu/przestępstwa skarbowego).

(Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z 9.06.2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700), w przypadku gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może (natomiast nie ma takiego obowiązku), za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Środka oddziaływania wychowawczego nie stosuje w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego. Podanie uzasadnienia niezastosowania środków oddziaływania wychowawczego nie jest obowiązkowe, natomiast może pozwolić sądowi ocenić sytuację ucznia, w tym kontekście stosowania środków przez ten sąd).

Zastosowane środki nie przyniosły oczekiwanych efektów wychowawczych, ponieważ uczeń

.....
(należy przedstawić postawę/zachowanie ucznia po zastosowaniu kary statutowej lub środka oddziaływania wychowawczego).

Postawa rodziców wobec ww zachowania jest następująca:

.....
(podpis Dyrektora)

Załączniki:

- odpisy pisma
- dokumenty potwierdzające zachowanie ucznia i podjęte środki

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

Tarnów, dnia

Prokuratura Rejonowa w

Wnioskodawca: Dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza
w Tarnowie, ul. Brodzińskiego 6 -

dotyczy małoletniej/małoletniego

(imię nazwisko, data urodzenia, adres)

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym zawiadamiam, iż Pan/Pani.....popełnił/a przestępstwo znęcania się nad osobą najbliższą kwalifikowane z art. 207 § 1 Kodeksu karnego przez to, że w okresie od.....do.....roku znęcał/a się i nadal znęca psychicznie i fizycznie nad zgłaszającą/cym Panią/Panem..... zamieszkałą/ym w.....przy ul. w ten sposób, że np. wielokrotnie używał/a wobec niej/niego słów obraźliwych, wypowiadał/a groźby w przedmiocie uszkodzenia ciała, naruszał/a jej/jego nietykalność cielesną.

Uzasadnienie

W dniu..... psycholog szkolny..... zgłosiła Dyrekcji podejrzenie popełnienia przestępstwa wobec małoletniej.....

W trakcie wykonywania przez psychologa szkolnego czynności służbowych - spotkania w dniu z małoletnią/małoletnim, ujawniła ona niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze przemocowym ojca wobec niej.

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej wnoszę o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie.

Osobą zajmującą się sprawą uczennicy/ucznia jest psycholog szkolny

.....
(podpis osoby uprawnionej do reprezentacji instytucji)

Załączniki:

1. np. zaświadczenie lekarskie z dnia

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

Szkoła zapewnia bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców oraz o zgodę dzieci przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez naszą Szkołę).

Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:

1. wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście
2. zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby

Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu ze Szkoły. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać Dyrekcji zgodnie z POLITYKĄ, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do użytku Szkoły:

W sytuacjach, w których Szkoła rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, oświadcza że:

1. Dzieci i rodzice zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.
2. Zgoda rodziców na rejestrację wydarzenia zostanie przyjęta przez nas na piśmie oraz uzyskamy przynajmniej ustną zgodę dziecka.

Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (fotograf lub operator) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:

1. zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych

	2. zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia 3. niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Szkoły 4. poinformowanie rodziców oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.
Rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku	W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że: 1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców. 2. Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę. 3. Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.
Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media	Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę Dyrekcji. W takiej sytuacji upewnimy się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci. Oczekujemy informacji o: • imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę • uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał • podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym Personelowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku

	dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica dziecka oraz bez zgody Dyrekcji. Personel Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzicach. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana. W celu realizacji materiału medialnego Dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń instytucji dla potrzeb nagrania. Dyrekcja podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie instytucji dzieci.
Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka	Jeśli dzieci, rodzice nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.
Przechowywanie zdjęć i nagrań	Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci: 1. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez placówkę w polityce ochrony danych osobowych. 2. Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive). 3. Nie wyrażamy zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci. 4. Jedynym sprzętem, którego używamy jako Szkoła, są urządzenia rejestrujące należące do Szkoły.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

PROCEDURA
ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi
i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie
w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

Podstawa prawna:

art. 22c ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. *o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

§ 1

Cel procedury

Celem niniejszej Procedury jest:

- 1) stosowanie standardów ochrony małoletnich przyjętych w Szkole w szczególności standardu bezpieczeństwa cyfrowego
- 2) przedstawienie pakietu podstawowych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa małoletnim w środowisku cyfrowym, jakie powinny zostać podjęte w Szkole
- 3) ustalenie procedur poprawnego reagowania w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego małoletnich
- 4) zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i przerwanie krzywdzenia

§ 2

Postanowienia ogólne

1. Niniejsza Procedura określa:

- 1) zasady postępowania pracowników Szkoły w przypadku ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie
- 2) podstawowe działania Szkoły na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego
- 3) procedury na wypadek wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole

2. Proponowane działania profilaktyczne są odpowiedzią na obowiązek upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowania właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, który nakłada na szkoły ustawa z 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*.
3. Ilekroć w Procedurze jest mowa o:
 - 1) **Szkole/placówce** – należy przez to rozumieć III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
 - 2) **dziecku, małoletnim** – należy przez to rozumieć ucznia uczęszczającego do III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
 - 3) **nieletnim** – należy przez to rozumieć dziecko poniżej 17 roku życia
 - 4) **sądzie opiekuńczym/rodzinnym** – należy przez to rozumieć Sąd Rejonowy, Wydział Rodziny i Nieletnich właściwy według miejsca zamieszkania dziecka
 - 5) **prokuraturze** - należy przez to rozumieć prokuraturę rejonową właściwą wg miejsca zaistnienia przestępstwa
 - 6) **przestępstwie** – należy przez to rozumieć w szczególności przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego
 - 7) **zagrożeniu dobra dziecka** – należy przez to rozumieć przypadki, w których istnieją uzasadnione powody do podejrzenia, że uczeń może być narażony na jakiegokolwiek formy zaniedbania, przemocy domowej czy inne trudne do zdefiniowania sytuacje, np.:
 - a) zaniedbanie potrzeb życiowych dziecka (prawidłowa higiena, żywienie dostosowane do wieku dziecka, zapewnienie odpowiedniej odzieży)
 - b) zaniedbanie potrzeb emocjonalnych i psychicznych dziecka (pozostawianie dziecka bez opieki lub w takiej sytuacji że coś mu zagraża, lub sprawowanie opieki pod wpływem alkoholu)
 - c) niewypełnianie zaleceń lekarskich
 - d) stosowanie kar fizycznych
 - e) surowe dyscyplinowanie dziecka przez rodziców, opiekunów
 - f) nieposyłanie dziecka do Szkoły
 - g) niestosowanie się do zaleceń jednostki oświatowej co do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku
 - h) sytuacja gdy wiadomo, że w rodzinie jest założona Niebieska Karta, ale potrzeby dziecka nadal nie są zaspokajane i jego sytuacja nie uległa poprawie

- i) sytuacja, gdy pomimo zastosowanej procedury i dostępnych środków wychowawczych uczeń kontynuuje działania naruszające bezpieczeństwo, dodatkowo gdy rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy ze Szkołą oraz szczególnie w sytuacji, gdy znane są inne przejawy demoralizacji

8) **demoralizacji** – należy przez to rozumieć w szczególności:

- a) dopuszczenie się czynu zabronionego (czyli zachowania o znamionach określonych w ustawie karnej jako wykroczenie lub przestępstwo)
- b) naruszanie zasad współżycia społecznego
- c) uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki
- d) używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub psychoaktywnych
- e) uprawianie nierzędu

9) **osobie odpowiedzialnej** – należy przez to rozumieć osobę w skazaną zgodnie z § 3 Procedury

10) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:

- a) przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy
- b) przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała, którego skutkiem mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne
- c) przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać, naruszenie godności osobistej
- d) wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia potrzeb kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm)

- e) zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki

11) **czynnie karalnym** – należy przez to rozumieć czyn zabroniony przez ustawę jako:

- a) przestępstwo lub przestępstwo skarbowe
- b) wykroczenie lub wykroczenie skarbowe

12) **czynnie zabronionym** - rozumie się przez to zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej

§ 3

Podstawowe działania placówki na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole

1. W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa cyfrowego (zwłaszcza wobec naruszenia prawa) Szkołę cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu i jego rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołało.
2. Dyrektor i pracownicy uwzględniają indywidualny kontekst przypadku, ale także jego szkolne i środowiskowe tło, reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.
3. Obligatoryjne działania interwencyjne, będące następstwem wystąpienia zagrożenia, dzielą się na:
 - 1) działania wobec aktu/zdarzenia (opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring sytuacji szkolnej)
 - 2) działania wobec uczestników zdarzenia
 - 3) działania we współpracy z instytucjami/organizacjami/służbami pomocowymi – w szczególności Policji, prokuratury, sądu rodzinnego lub służb społecznych
4. Na każdą procedurę w związku z wystąpieniem danego typu zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole składają się działania podjęte przez Dyрекcję oraz pracowników, nauczycieli, pedagogów/psychologa.
5. Działania wobec zdarzenia polegają przede wszystkim na zachowaniu (nie usuwaniu) dokumentacji cyfrowej: wiadomości sms, e-maili, nagrań z poczty głosowej telefonu, komentarzy w serwisie społecznościowym, zapisów w blogu i plików wideo. O ile to możliwe, należy także zarchiwizować treść rozmów w komunikatorach oraz linki z danymi o potencjalnym sprawcy. Każde zdarzenie wymaga udokumentowania w KARCIE INTERWENCJI.

6. Przez działania na rzecz uczestników zdarzenia rozumie się aktywności podejmowane wobec ofiar/osób poszkodowanych, sprawców i świadków zdarzenia. W Szkole osobami pokrzywdzonymi są małoletni oraz pośrednio ich rodzice.
7. Działania placówki adresowane do podmiotów zewnętrznych są niezbędne w przypadku naruszenia przepisów prawa przez małoletnich lub osoby spoza Szkoły. Pośród nich należy wyróżnić szczególnie współpracę z:
 - 1) Policją
 - 2) prokuraturą
 - 3) sądem rodzinnym
 - 4) służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi
 - 5) dostawcami usług internetowych oraz operatorami telekomunikacyjnymi
8. Sprawców wszystkich rodzajów zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w Szkole obejmuje się następującymi działaniami:
 - 1) Sprawca otrzymuje od przedstawicieli Szkoły komunikat o braku akceptacji dla działań jakich dokonał. W trakcie takiej rozmowy uczeń poznaje możliwe skutki swojego postępowania, a także konsekwencje, jakie mogą zostać wobec niego wyciągnięte. Zostaje wezwany do zaprzestania podejmowania podobnych działań w przyszłości, w tym usunięcia skutków swoich działań. Sprawca zostaje objęty odpowiednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną w celu zrozumienia konsekwencji swojego zachowania oraz zmianie postawy i dalszego postępowania. Jeżeli sprawców jest więcej, to z każdy z nich przeprowadza się rozmowę osobno.
 - 2) Psycholog szkolny/ pedagog szkolny/ pedagog specjalny/ wychowawca ogranicza się do podjęcia interwencji - nie wymierzenia kary. Decyzję o tym, jaką karę wymierzyć regulują wewnętrzne zapisy Szkoły.
9. Celem sankcji wobec sprawcy jest przede wszystkim: zatrzymanie jego działań oraz zmiana postawy, ale także zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze. Poniesienie konsekwencji przez sprawcę ma również wymiar edukacyjny - pokazanie społeczności szkolnej, że negatywne zachowania nie będą tolerowane i że Szkoła jest w stanie skutecznie zareagować w tego rodzaju sytuacjach. Podejmując decyzję o karze bierze się pod uwagę:
 - 1) rozmiar i rangę szkody – np. czy w przypadku cyberprzemocy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, czy trudno jest wycofać materiał z sieci, itp.

- 2) czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent
 - 3) świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że postąpił nagannie np. czy wie, że wyrządza krzywdę, jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.
 - 4) motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednie doświadczenia
 - 5) wiek sprawcy
 - 6) fakt czy sprawa jest innym małoletnim, czy osobą dorosłą
10. Aktywność wobec sprawcy obejmuje również rozmowę z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi – są oni informowani o zdarzeniu, zapoznani z materiałami oraz decyzją na temat dalszego postępowania ze sprawcą a także o tym, że rodzice ofiary mają prawo złożyć zawiadomienie na Policję lub do prokuratury czy sądu.
 11. Jeśli sprawca pochodzi spoza Szkoły - zapewnia się bezpieczeństwo ofierze i informuje ją (jej rodziców) o przysługujących jej prawach (np. zgłoszenie popełnienia przestępstwa na Policję).
 12. Jeśli sprawca jest z innej Szkoły należy rozważyć nawiązanie współpracy między jednostkami i wspólne rozwiązać sytuację kryzysową.

§ 4

Procedury interwencyjne wewnętrzne

Wyróżniono 9 podstawowych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w środowisku szkolnym, dla których opracowano konkretne procedury reagowania:

1. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Kodeks karny, Statut i Regulamin Szkoły
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Może ona przyjmować różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających lub kompromitujących informacji, zdjęć oraz podszywanie się w sieci pod kogoś, wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, SMS i MMS.

Telefony alarmowe	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie, podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy. ➤ Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktymizacji czy wzbudzić podejrzenia sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji). ➤ Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiarą, na początku prosimy o opis sytuacji, zapewniając poszanowanie uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem donosicielem, obawa o własne bezpieczeństwo). W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba określić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jej jednorazowość czy powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie wiktymizować ofiarę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, itp. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić zdjęcie lub kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
Identyfikacja sprawcy/sprawców	Identyfikacja sprawcy (sprawców) często jest możliwa dzięki zebranym materiałom, wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niej cyberprzemoc. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 § 3 kk).
Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły - pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom) a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (np. sposób zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy).

	Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy.
<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi ona czuć się bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu. Podczas rozmowy z uczniem–ofiara cyberprzemocy należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten sposób wobec niego a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu czy wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo. Należy także pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbanie o podstawowe zasady bezpieczeństwa <i>online</i> (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku, itp.). Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Warto monitorować sytuację, czuwać nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy. W działania wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary. Trzeba na bieżąco informować ich o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka (mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców). Jeśli dziecko nie wyrazi zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z uczniem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	▪ Powiedz, że dobrze zrobił, zgłaszając fakt przemocy. ▪ Powiedz, że wymagało to od niego wiele odwagi. ▪ Nie ujawniaj jego danych, jeśli nie jest to konieczne (np. gdy sprawa została zgłoszona na policję). ▪ Pod żadnym pozorem nie konfrontuj go ze sprawcą. ▪ Zadbaj o jego bezpieczeństwo, nie upubliczniając jego udziału w sprawie.
<i>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</i>	Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego. Procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze

	(rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia). Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie odpowiada Dyrektor szkoły.
<i>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</i>	Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

2. Procedura postępowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych:

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks karny, Statut i Regulamin Szkoły
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych takich jak: pornografia, treści obrazujące przemoc lub działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, ideologię faszystowską lub działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, zachowań antyspołecznych, nakłanianie do korzystania ze środków psychoaktywnych, niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych, psychomanipulacja.
Telefony alarmowe	Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl tel. 801 615 005 Policja 997
SPÓSÓB POSTĘPOWANIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: - treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też - treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu) znalezione w Internecie lub w sprzęcie elektronicznym dziecka. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W pierwszej sytuacji rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś w drugim przypadku należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (punkt

	kontaktowy zajmujący się zwalczaniem nielegalnych treści w Internecie - dyzurnet.pl).
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Informacja o kontakcie uczniów ze szkodliwymi treściami może dotrzeć do nauczyciela z różnych źródeł: od samych uczniów, rodziców lub innych nauczycieli. W przypadku stwierdzenia takiej sytuacji należy: 1. Poinformować o fakcie rozpowszechniania szkodliwych treści wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego i Dyrektora. 2. Zabezpieczyć dowody, zebrać informacje na temat szkodliwych treści, miejsca ich wystąpienia oraz ewentualnych sprawców (wydrukować, zapisać w formie zrzutów ekranu wszystkie dostępne dowody rozpowszechniania niewskazanych obrazów w sieci, zachować SMS i MMS). 3. Jeśli treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony – wskazany jest kontakt z administratorem strony. 4. Ustalić okoliczności zdarzenia: identyfikacja sprawcy zdarzenia, kim są świadkowie zdarzenia. 5. Nawiązać współpracę z pracownikiem zarządzającym dostępem do sieci w szkole aby pomógł w zabezpieczeniu dowodów, ponownej konfiguracji zabezpieczeń sieci szkolnej blokujących dostęp do szkodliwych materiałów.
Identyfikacja sprawcy/sprawców	W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy.
Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	Należy podjąć konkretne działania wobec sprawcy i osób uczestniczących w zdarzeniu. 1) Ustalić okoliczności sprawy. 2) Przeprowadzić rozmowę uczniów ze specjalistami szkolnymi na temat przesyłanych treści (z każdym osobno). Jeżeli szkodliwe treści rozpowszechnia grupa uczniów, działania interwencyjne warto zacząć od lidera grupy. 3) Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców i/lub opiekunów prawnych uczniów uczestniczących w zdarzeniu, przedstawić sytuację i rolę jaką odegrały ich dzieci, zapoznać ich w miarę możliwości z materiałem dowodowym. 4) Poinformować rodzica o działaniach podjętych przez szkołę wobec ucznia a także podjąć konkretną współpracę z opiekunami w celu rozwiązania problemu. 5) Omówić konsekwencje zdarzenia dla osób mających kontakt ze szkodliwymi treściami – w tym też konsekwencji wynikających ze złamania regulaminu/statutu szkoły. 6) W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie na Policję a także rozważyć poinformowanie Sądu Rodzinnego.
	Ofiary i świadków zdarzenia należy od pierwszego etapu interwencji otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego

<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W trakcie rozmowy należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww materiałów. Należy koniecznie powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych o zaistniałym zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania oraz formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinny cechować się poufnością i empatią w rozmowach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz osobami udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób w jaki nastąpił ten kontakt. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podsuwanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego (np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy).
<i>Aktywności wobec świadków</i>	W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary (w klasie, szkole) - wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych. Zasadnym będzie przeprowadzenie diagnozy potrzeb i działania wobec uczniów zaangażowanych rozpowszechnianie szkodliwych treści (edukacja, warsztaty z klasą lub rozmowa na temat treści, jeżeli np. mają negatywny wpływ na rozwój poznawczy, emocjonalny lub są rodzajem psychomanipulacji). Ważny jest zdecydowany komunikat ze strony szkoły, że takie materiały nie są akceptowane w placówce.
<i>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</i>	W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy (w porozumieniu z rodzicami dziecka) niezwłocznie powiadomić Policję. Interwencja prawna przeprowadzona przez szkołę możliwa jest w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania: ▪ pornografii z udziałem małoletniego – art. 202 kk ▪ treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa albo nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych – art. 256 i art. 257 kk
<i>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</i>	Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
<i>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</i>	Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

3. Procedura postępowania w przypadku naruszenia prywatności dot. nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka/pracownika Szkoły:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Kodeks Karny (art. 190a § 2)
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika/nauczyciela szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych albo też wizerunku dziecka i pracownika szkoły. Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź przerobionych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania określonych korzyści. Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.
<i>Telefony alarmowe</i>	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100 Policja 997
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	Gdy sprawcą jest uczeń szkoły wówczas ofiara (nauczyciel, uczeń lub rodzic ucznia) winni skontaktować się z Dyrektorem szkoły oraz wychowawcą. W przypadku gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka czy pracownika/nauczyciela dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich – osoby pokrzywdzone (a w przypadku małoletniego jego rodzice) winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Samo podszywanie się pod ofiarę nie jest karalne.
<i>Opis okoliczności, analiza i zabezpieczenie dowodów</i>	W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania (skopiować lub wydrukować e-maile, zrzuty ekranu, konwersacje w komunikatorze lub sms-y). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary (tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych) – tak, aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków - także tych widocznych w Internecie.

	Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczegółnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów <i>online</i> lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.
Identyfikacja sprawcy/sprawców	W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja. Jeśli sprawca jest znany i nie działał z powyższych pobudek - szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych uzgodnionych rodzicami.
Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły	Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły należy wobec niego (w porozumieniu z rodzicami) podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej. Ponadto celem winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji czy sądu rodzinnego. Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga. Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń - sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Ofiary incydentów należy otoczyć (w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi) opieką pedagogiczno-psychologiczną. Następnie powiadomić o działaniach, które należy podjąć aby usunąć skutki czynu sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
Aktywności wobec świadków	Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi, pracownika szkoły/nauczyciela oraz ryzyko penalizacji.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Gdy naruszenie prywatności, wyłudzenie albo kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub

	osobistej – powinno powiadomić się Policję.
<i>Współpraca z placówkami specjalistycznymi</i>	W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia (za zgodą i we współpracy z rodzicami) do placówki specjalistycznej, np. o charakterze terapeutycznym.

4. Procedura postępowania w przypadku nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Kodeks Karny - art. 200, 200a § 1 i 2, art. 286 § 1
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
<i>Telefony alarmowe</i>	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu <i>online</i> , przeradzającego się w zachowania w świecie realnym (uwodzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości). W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
<i>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</i>	Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie bezzwłocznie należy złożyć zawiadomienie na Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
<i>Identyfikacja sprawcy/sprawców</i>	Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, ale udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
<i>Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły</i>	Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą.

	Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą oraz ewentualnymi świadkami.
<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie powinno być udzielone w przypadku zaobserwowania zachowań zagrażających zdrowiu i/lub życiu uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych) - zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców. W pierwszej kolejności należy otoczyć ofiarę pomocą psychologiczno-pedagogiczną. W trakcie rozmowy prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Uczniowi należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.
<i>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</i>	W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.
<i>Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi</i>	W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe zaleca się (w porozumieniu z rodzicami lub opiekunami prawnymi) skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej.

5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia sekstingu:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	art. 191a i art. 202 kodeksu karnego
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Seksting to forma komunikacji elektronicznej, w której przekazem jest seksualnie sugestywny obraz lub treść, są to wszelkie zachowania i aktywności seksualne rozsyłane za pomocą mediów - także te, które stanowią źródło dochodu osób nieletnich.
<i>Telefony alarmowe</i>	Telefon dla Rodziców i Nauczycieli

	w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100 Policja 997
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	Informacja wykonaniu, otrzymaniu, przesyłaniu, publikowaniu intymnych materiałów przez ucznia może dotrzeć do nauczyciela z różnych źródeł. Zdarzenie może być zgłoszone przez osobę wysyłającą materiał sekstingowy, jej rodziców, osobę, która otrzymała materiał, jej rodziców czy świadków. Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka-ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od jej samej lub z grona bliskich znajomych ucznia. Zdarza się, że nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Delikatny charakter sprawy a także potencjalna penalizacja sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji.
<i>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</i>	Istnieją trzy podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania: ▪ Rodzaj 1: wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników a materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej. ▪ Rodzaj 2: materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle a młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie. ▪ Rodzaj 3: materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.
<i>Identyfikacja sprawcy/sprawców</i>	Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów (np. kopie przesłanych zdjęć, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia). Seksting z udziałem małoletnich jest karalny, zatem skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.
<i>Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły</i>	Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu wraz z rodzicami winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. ▪ Rodzaj 1: Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie

	miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne. ▪ Rodzaj 2: Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na Dyrektora placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 202 § 2 kodeksu karnego), dlatego też Dyrektor placówki jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na Policję i/lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi. ▪ Rodzaj 3. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne – konieczne jest zgłoszenie takiego przypadku na Policję. W sytuacji zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę postępowania: Cyberprzemoc.
<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów, winno być otoczenie wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla ofiary sekstingu. Jeżeli uczeń zrobił, wysłał lub opublikował swoje intymne zdjęcia czy filmy albo też otrzymał od kogoś tego typu materiały należy poinformować go o możliwych konsekwencjach. Następnie należy zebrać informacje nt. ewentualnej sytuacji i miejsca udostępnienia. 1. Jeśli materiał nie został nigdzie przesłany, należy zachęcić do usunięcia go z telefonu. 2. Gdy materiał został przesłany, należy skontaktować się z odbiorcą w celu jego usunięcia: ▪ uczeń kontaktuje się z osobą, której to wysłał lub ▪ nauczyciel/pedagog szkolny zaprasza rodziców ucznia na rozmowę i obliuguje ich do usunięcia tego konkretnego materiału 3. Jeżeli treści są dostępne online, należy jak najszybciej usunąć materiał. <u>Jeśli wiemy, kto zamieścił materiał:</u> ▪ uczeń kontaktuje się z osobą, której wysłał/od której otrzymał materiał lub ▪ nauczyciel/pedagog szkolny zaprasza rodziców ucznia na rozmowę i obliuguje ich do usunięcia tego konkretnego materiału <u>Jeśli sprawca jest nieznany:</u> ▪ należy zgłosić nadużycie do administratora ▪ w przypadku naruszenia wizerunku podjąć interwencję prawną:

	➤ poinformować o fakcie wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora ➤ powiadomić rodziców ucznia o zdarzeniu oraz zapoznać ich z materiałem dowodowym, następnie podjąć współpracę z rodzicami w celu udzielenia wsparcia dziecku ➤ zabezpieczyć dostępne dowody i zebrać informacje na temat zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, jego formy, częstotliwości i miejsca wystąpienia ➤ podjąć interwencję prawną, która możliwa jest w przypadku złamania prawa, tj. naruszenie wizerunku: ❖ art. 202 kk (publikowanie wizerunku nagiej osoby małoletniej, rozpowszechnienie pornografii z udziałem małoletniego) ❖ art.191 kk (stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia do określonego działania) ➤ przygotować dokumentację zgłoszenia (opis sytuacji – okoliczności, dowody, osoby biorące udział w zdarzeniu, podjęte działania, ustalenia z poszczególnymi uczniami) ➤ monitorować sytuację (upewnić się, czy nie jest potrzebne udzielenie uczniowi/uczniom dalszego wsparcia).
<i>Aktywności wobec świadków</i>	Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez przesłanie MMS do uczniów tej samej szkoły/klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na odpowiedzialność karną.
<i>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</i>	W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (przestępstwo ścigane z urzędu) kierownictwo szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu Policji lub sądu rodzinnego.
<i>Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi</i>	Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog/pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

6. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla zdrowia ucznia w związku z Problemowym Używaniem Internetu (PUI):

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - <i>Prawo oświatowe</i>
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	PUI (Problemowe Używanie Internetu) = infoholizm = siecioholizm to nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całodobowe korzystanie z zasobów Internetu, gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty polegają

	na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności/obowiązków oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.
Telefony alarmowe	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	PUI stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych można skierować ucznia (za zgodą i we współpracy z rodzicami) do specjalistycznej placówki, np. terapeutycznej. Nauczyciele powinni zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy a poświęcającymi wolne chwile na kontakt <i>online</i> lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników dziecka nadmiernie korzystającego z sieci.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu: albo z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez - wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i szkole (psycholog/pedagog szkolny, wychowawca).
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Osoba, której problem dotyczy powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką przez pedagoga/psychologa szkolnego. Pierwszym jej etapem będzie rozmowa ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każdy uczeń, u którego podejrzewa się nałogowe korzystanie z Internetu powinien zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa szkolnego. Czasem warto w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny, o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele. O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, niezbędne jest powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań. Tylko synergiczne

	współdziałanie rodziców i szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających dziecko.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy dziecka, należy w rozmowie zwrócić im uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować do rodziców o codzienne wsparcie dziecka a także o informowanie wychowawcy w przypadku wystąpienia kolejnych przypadków u innych dzieci.
<i>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</i>	W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu dziecko powinno zostać skierowane przez szkołę (we współpracy z rodzicami) do specjalistycznej placówki terapeutycznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. W części przypadków może się okazać konieczna diagnoza i terapia lekarska.

7. Procedura postępowania w przypadku bezkrytycznej wiary w treści zamieszczone w Internecie:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Ustawa z 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe</i>
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Brak umiejętności odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne uznawanie za prawdę też publikowanych w forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach. Taka postawa dzieci prowadzić może do zagrożeń życia i zdrowia (np. stosowania wyniszczającej diety, samookaleczeń), skutkować rozczarowaniami i porażkami życiowymi (w efekcie korzystania z fałszywych informacji), utrudniać lub uniemożliwiać osiąganie dobrych wyników w edukacji a także utrwalenia się u ucznia ambiwalentnych postaw moralnych.
<i>Telefony alarmowe</i>	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	Uczniowie nie umiejący odróżniać prawdy od fałszu informacji publikowanych w Internecie winni być identyfikowani przez nauczycieli i wychowawców w trakcie lekcji wszystkich przedmiotów. Często taka postawa ujawnia się podczas przygotowania prac domowych i jest stosunkowo łatwa do zidentyfikowania przez oceniającego je nauczyciela.
<i>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</i>	Posługiwanie się nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych, każdorazowo winno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i sprostowane.
	Wystarczającą reakcją jest opublikowanie sprostowania

<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	nieprawdziwych informacji i w miarę możliwości rozpowszechnienie ich w Internecie, w portalach o zbliżonej tematyce.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	Szkoła powinna prowadzić działania profilaktyczne - edukację medialną/informacyjną, przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole lub lekcji ukierunkowanych na zdobywanie przez dzieci kompetencji informatycznych.

8. Procedura postępowania w przypadku łamania prawa autorskiego:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Kodeks karny, Kodeks cywilny
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochoptnego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. <i>copyright trolling</i>).
<i>Telefony alarmowe</i>	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury). Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy. Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochoptnego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemyanych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów

	szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym. Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.
<i>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</i>	Należy zebrać informacje przede wszystkim o: - osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) - wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku) Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego. Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.
<i>Identyfikacja sprawcy/sprawców i podjęte wobec nich działania</i>	Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyręczać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację. Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc

	w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	Stosownie do okoliczności, należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.
<i>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</i>	Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy zawiadamiać Policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede wszystkim w ułatwianie zakończenia sporu bez takiej eskalacji. Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w internecie dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole.
<i>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</i>	Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

9. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów:

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	▪ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe</i> ▪ Statut szkoły/regulamin Szkoły. ▪ Kodeks karny: Rozdział XXXIII Przepisy przeciwko ochronie informacji: art. 267 § 1–4, art. 268 § 1–3, art. 268a § 1–2, art. 269 § 1–2, art. 269a, art. 269b § 1–2 ▪ Kodeks cywilny: art. 415
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	1) ataki przez wirusy, robaki i trojany 2) ataki na zasoby sieciowe (hakerstwo, spyware, crimeware, exploit, ataki słownikowe i back door, skanowanie portów, phishing, pharming, sniffing, spoofing, ataki Denial of service (DoS, DDoS rootkit) 3) ataki socjotechniczne Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników np. używanie łatwych do odgadnięcia haseł, pozostawianie komputerów włączonych bez opieki, czy brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	

<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły oraz Dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.
<i>Identyfikacja sprawców i podjęte wobec nich działania</i>	Identyfikację sprawców ataku należy pozostawić specjalistom – informatykom. W sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy. Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły – o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), należy taki przypadek zgłosić na Policję.
<i>Aktywności wobec świadków</i>	O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, tak przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec dzieci.
<i>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</i>	W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent Policji, do UODO. W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.

§ 5

Postanowienia końcowe

1. Niniejsza procedura wchodzi w życie z dniem 26 lutego 2024 roku.
2. Za zamieszczanie oraz informowanie o aktualnej treści procedury odpowiada wyznaczony Wicedyrektor.

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

ANKIETA MONITORUJĄCA

Pytania ankietowe	Tak	Nie
Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
Czy znasz treść dokumentu POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH?		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNICH przez innego pracownika?		
a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? <i>(odpowiedź opisowa)</i>		
b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? <i>(odpowiedź opisowa)</i>		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH ? <i>(odpowiedź opisowa)</i>		

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU

STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

1. Nazwa i adres siedziby jednostki oświatowej:

.....

.....

2. Imię i nazwisko, stanowisko osoby sporządzającej sprawozdanie:

.....

3. Wykaz czynności podjętych przez osobę sporządzającą sprawozdanie oraz imiona, nazwiska i stanowiska osób biorących udział w tych czynnościach:

[illegible]

4. Data rozpoczęcia i zakończenia sprawdzenia:

.....

5. Określenie przedmiotu i zakresu sprawdzenia:

.....
.....

6. Opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku sprawdzenia oraz inne informacje mające istotne znaczenie dla oceny zgodności podejmowanych czynności z regulacjami dotyczącym przestrzegania standardów ochrony małoletnich:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Stwierdzone przypadki naruszenia standardów ochrony małoletnich w zakresie objętym sprawdzeniem wraz z planowanymi lub podjętymi działaniami przywracającymi stan zgodny z prawem:

.....
.....
.....

8. Wyszczególnienie załączników stanowiących składową część sprawozdania:

.....
.....
.....
.....

Tarnów, dnia

.....
(podpis osoby sporządzającej sprawozdanie)

DYREKTOR LICEUM

mgr Jolanta Ryba

WYKAZ OSÓB**odpowiedzialnych za poszczególne aspekty realizowania****STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH****w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie**

I. Zakres odpowiedzialności:		
<i>L.p.</i>	<i>Stanowisko</i>	<i>Imię i nazwisko</i>
Osoba odpowiedzialna za: ▪ przyjmowanie zgłoszeń – związanych z krzywdzeniem małoletnich i podejrzeniem doznawania krzywdzenia ▪ udzielanie wsparcia małoletniemu ▪ tworzenie planu wsparcia ▪ wnioskowanie do Dyrektora powołanie Zespołu interwencyjnego ▪ składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego ▪ wnioskowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego ▪ wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” ▪ zawiadamianie innych podmiotów zewnętrznych np. instytucji pomocy społecznej ▪ zbieranie informacji o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocach lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone (dane te pozyskuje od innych pracowników Szkoły, samego dziecka, rodziców dziecka) ▪ konsultowanie się w miarę potrzeb i możliwości z innymi podmiotami, m.in. z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, ośrodkami pomocy społecznej czy lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ▪ dokumentowanie czynności notatkami służbowymi lub w inny sposób określony w wewnętrznych regulacjach.		
<i>1</i>	<i>Pedagog szkolny</i>	<i>mgr Dominika Drąg</i>
<i>2</i>	<i>Pedagog specjalny</i>	<i>mgr Dorota Stach</i>

3	Psycholog szkolny	dr Małgorzata Rozenbajgier
<i>W sytuacji nieobecności osoby wskazanej w pkt 1,2 lub 3</i>		
4	Wicedyrektor	mgr Małgorzata Ważna

II. Zakres odpowiedzialności:

Lp.	Stanowisko	Imię i nazwisko
Osoba odpowiedzialna za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich odpowiada za: ▪ przygotowanie pracowników do stosowania standardów ochrony małoletnich ▪ ustalenie planu szkoleniowo-edukacyjnego ▪ ustalenie form prowadzenia szkoleń i form przygotowywanych dokumentów edukacyjnych ▪ szkolenie pracowników ze stosowania standardów ochrony małoletnich ▪ opracowywanie i przekazywanie materiałów edukacyjnych pracownikom ▪ dokumentowanie czynności notatkami służbowymi lub w inny sposób określony w wewnętrznych regulacjach		
5	Wicedyrektor	mgr Małgorzata Ważna
6	Pedagog szkolny	mgr Dominika Drąg
7	Pedagog specjalny	mgr Dorota Stach
8	Psycholog szkolny	dr Małgorzata Rozenbajgier

III. Zakres odpowiedzialności:

Lp.	Stanowisko	Imię i nazwisko
Osoba odpowiedzialna za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich odpowiada za: ▪ informowanie pracowników o obowiązku stosowania standardów ochrony małoletnich oraz odbieranie od nich oświadczenia o zapoznaniu się z zasadami ochrony małoletnich i zobowiązaniu do ich stosowania ▪ dokumentowanie czynności notatkami służbowymi lub w inny sposób określony w wewnętrznych regulacjach		
9	Specjalista (osoba odpowiedzialna za kadry w Szkole)	mgr Urszula Rękas

IV. Zakres odpowiedzialności:		
<i>Lp.</i>	<i>Stanowisko</i>	<i>Imię i nazwisko</i>
Osoba odpowiedzialna za monitoring Standardów Ochrony Małoletnich jest odpowiedzialna za:		
▪ monitorowanie realizacji i przestrzegania standardów ochrony małoletnich ▪ reagowanie na sygnały naruszenia standardów ▪ prowadzenie REJESTRU ZGŁOSZEŃ, na podstawie KART INTWERYWENCJI ▪ proponowanie zmian w standardach ▪ współpracę przy obsłudze zgłoszeń z osobami wyznaczonymi ▪ przeprowadzenie wśród pracowników, rodziców, małoletnich raz na 2 lata ankietę monitorującą poziom realizacji standardów ▪ opracowanie wypełnionych ankiet ▪ sporządzenie sprawozdania z monitoringu, które następnie przekazuje Dyrektorowi		
10	Wicedyrektor	mgr Małgorzata Ważna
11	Pedagog szkolny	mgr Dominika Drąg
12	Pedagog specjalny	mgr Dorota Stach
13	Psycholog szkolny	dr Małgorzata Rozenbajgier

V. Zakres odpowiedzialności:		
<i>Lp.</i>	<i>Stanowisko</i>	<i>Imię i nazwisko</i>
Osoba odpowiedzialna za realizację zadań wynikających z <i>PROCEDURY</i> ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie		
14	Nauczyciel informatyki	mgr Robert Zieliński

DYREKTOR LICEUM

 mgr Jan Ryba

do Zarządzenia Dyrektora nr 12/2023/2024
z dnia 26 lutego 2024 roku

WYKAZ DOKUMENTÓW

**związanych z stosowaniem
STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH
w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie**

<i>L.p.</i>	<i>Dokument</i>
1	Zarządzenie Dyrektora do Zarządzenia Dyrektora nr 12/2023/2024 z dnia 26 lutego 2024 roku w sprawie wprowadzenia STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH oraz POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
2	STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
3	POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie wraz z dokumentami pn.: ▪ Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka ▪ Symptomy krzywdzenia dziecka ▪ Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem ▪ Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi ▪ Karta interwencji ▪ Notatka służbowa ▪ Wniosek o wgląd w sytuację dziecka ▪ Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa ▪ Zasady ochrony wizerunku dziecka ▪ Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie ▪ Ankieta monitorująca ▪ Sprawozdanie z monitoringu
4	WYKAZ OSÓB odpowiedzialnych za poszczególne aspekty realizowania STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
5	WYKAZ DOKUMENTÓW związanych z stosowaniem STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
6	OŚWIADCZENIE o zapoznaniu się z STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH oraz POLITYKĄ OCHRONY MAŁOLETNICH obowiązującymi w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie
7	Wzór grafiki oraz wersji skróconej dla młodzieży III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

**do Zarządzenia Dyrektora nr 12/2023/2024
z dnia 26 lutego 2024 roku**

Tarnów, dnia

.....
(imię i nazwisko pracownika, osoby dopuszczonej do czynności z dziećmi)

.....
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

1. *Oświadczam, że zaapoznano mnie z:*

- 1) STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH oraz POLITYKĄ OCHRONY MAŁOLETNICH wraz z dokumentami:
 - a. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka
 - b. Symptomy krzywdzenia dziecka
 - c. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem
 - d. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi
 - e. Karta interwencji
 - f. Notatka służbowa
 - g. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka
 - h. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
 - i. Zasady ochrony wizerunku dziecka
 - j. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie
 - k. Ankieta monitorująca
 - l. Sprawozdanie z monitoringu

2) WYKAZEM OSÓB odpowiedzialnych za poszczególne aspekty realizowania w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

3) WYKAZEM DOKUMENTÓW związanych z stosowaniem STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

obowiązującymi w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

2. *Zobowiązuję się do ich przestrzegania.*

.....
(podpis)

DYREKTOR LICEUM

mgr Jol Ryba

OCHRONA PRZED KRZYWDZENIEM DZIECI I MŁODZIEŻY

w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

Droży Uczniowie,

W naszej szkole obowiązują STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH – są to regulacje wewnętrzne, których celem jest zapewnienie Wam ochrony przed krzywdzeniem. W Standardach znajdziecie informacje na temat m.in.:

- zachowań, które w naszej Szkole są nieakceptowalne zarówno wśród uczniów jak i na linii nauczyciel-uczeń,
- reakcji Szkoły, gdy pojawią się ww zachowania nieakceptowalne,
- reakcji Szkoły, gdy pracownik placówki poweźmie informację, że któryś z uczniów jest krzywdzony poza Szkołą.

Poniżej zamieszczamy:

- wypis z POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNIICH, która jest częścią STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH zawierającej zachowania akceptowalne i nieakceptowalne w naszej Szkole,
- sposoby postępowania w przypadku doznania aktów krzywdzenia,
- kontakt do instytucji pozaszkolnych, z których można skorzystać, gdy potrzebna jest pomoc, konsultacja w sprawach związanych z przemocą.

Wypis z POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNIICH

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc! Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie. Szanujemy się i akceptujemy.

Uczniu, pamiętaj, że przemoc to:

bicie, kopanie, popychanie, szarpanie, plucie, podcinanie, zamykanie (w toalecie, w szatni, w przebieralni, w sali), niszczenie rzeczy, przezywanie, ośmieszanie, wyśmiewanie, obrażanie, grożenie, szantażowanie, obmawianie, plotkowanie, namawianie się przeciwko innym, wrocie/obraźliwe gesty, wrocie/obraźliwe miny, wykluczenie (izolowanie) z grupy, manipulowanie relacjami, robienie zdjęć, nagrywanie Cię bez Twojej zgody, udostępnianie innym nagrań i zdjęć Twojej osoby bez Twojej zgody, naklanianie do pokazywania miejsc intymnych, dotykanie miejsc intymnych, zachęcanie do dotykania miejsc intymnych innych osób, podglądanie, gdy się przebierasz

I takie zachowania w naszej Szkole są zabronione!

ZACHOWANIA POZYTYWNE

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają. Słuchaj innych, gdy mówią.
2. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań - jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
3. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami. Natychmiast przerywaj taką zabawę słowną.
4. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
5. Jeśli pojawi się konflikt/problem między Tobą a kolegą/koleżanką, spróbuj go rozwiązać samodzielnie:
 - 1) wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę a konflikt się tylko pogorszy;
 - 2) powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz;
 - 3) słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś;
 - 4) upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć;
 - 5) wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga;
 - 6) jeśli nie uda się rozwiązać konfliktu - pamiętaj, że zawsze możesz zwrócić się o pomoc do wychowawcy, innego nauczyciela, specjalisty.
6. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
7. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki - zapytaj.
8. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera itp. innych osób.
9. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

ZACHOWANIA NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów; lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku innych osób bez ich wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę, innego nauczyciela lub specjalistę.

Pamiętaj, że:

- w relacjach z dorosłymi ww zachowania również nie powinny mieć miejsca,
- warto rozmawiać z innymi, o zachowaniach, które Cię niepokoją lub są dla Ciebie niekomfortowe,
- jeśli jakaś działanie/propozycja Ci się nie podoba, masz prawo powiedzieć „nie”,
- gdy mówisz „nie, to znaczy „nie”,
- Twoje ciało należy do Ciebie,
- intymne części ciała są szczególnie chronione,
- jeśli potrzebujesz pomocy, to alarmuj inne osoby.

Pamiętaj także o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu:

1. Chroń siebie i swoje dane online – nie podawaj innym loginów i haseł, korzystaj z oprogramowania antywirusowego, unikaj klikania w nieznane linki i załączniki w wiadomościach e-mail, zadbaj o ustawienia bezpieczeństwa na portalach społecznościowych, na których jesteś, stosuj trudne do odgadnięcia hasła.
2. Nie zapominaj, że w Internecie nie ma nic za darmo. Za to, co pobieramy płacimy w różny sposób: czasem pieniędzmi, a czasem własnymi danymi, zgodą na oglądanie reklam lub też nieświadomym ściąganiem szkodliwego oprogramowania, które może przejąć kontrolę nad naszym urządzeniem.
3. Pamiętaj, że Internet nie zapomina. Z rozważą zamieszczaj zdjęcia (własne i innych) na portalach społecznościowych, bądź też rozważny/a, gdy w inny sposób udostępniasz je znajomym. Zanim wyślesz komuś zdjęcie, na którym nie jesteś całkowicie ubrany/a, lub które w inny sposób może Cię kompromitować, zastanów się, czy jesteś na 100% pewny/a, że nie utracisz nad nim kontroli. Gdy udostępniasz cudze zdjęcia – pytaj o zgodę!
4. Poznając nowych znajomych online, bądź nieufny/a. Pamiętaj, że osoba po drugiej stronie nie musi być tym, za kogo się podaje. Nawet jeśli widzisz ją na wideo czacie – nie wiesz, czy wszystko co ci mówi, jest prawdą.
5. Nigdy nie wyśmiewaj, nie poniżaj, nie zastraszaj nikogo online! A jeśli dzieje się tak w gronie twoich znajomych – masz obowiązek powiedzieć o tym dorosłemu, któremu ufasz!
6. Jeśli w sieci spotka Cię jakaś przykreść lub ktoś będzie na tobie wymuszał zachowania, na które nie masz ochoty, domagał się pieniędzy itp. musisz poprosić o pomoc kogoś dorosłego – rodziców, pedagoga lub psychologa w szkole. Możesz też zadzwonić na anonimowy Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży pod numer: 116 111. Tam na pewno znajdziesz pomoc.
7. Jeśli trafisz w Internecie na treści, które uznasz za podejrzane – informuj o tym natychmiast zaufanego dorosłego. Unikaj stron z treściami, budzącymi u Ciebie silne emocje. Pamiętaj, że zawsze może poinformować administratora strony, że takie treści znajdują się na tej stronie. Możesz to zrobić wykorzystując dane kontaktowe, a w wielu serwisach znajduje się przycisk zgłoszenia nadużycia, nieadekwatnych treści, np. przemocowych.

8. Nie ściągać prac domowych z Internetu. To jest plagiat, a więc kradzież - czyli przestępstwo, a do tego zachowanie nieuczciwe. Podobnie – nie ściągać filmów, muzyki itp. z nielegalnych źródeł. To jest ściągane prawem przestępstwo, a robiąc tak stajesz się złodziejem!
9. Wykorzystując w swoich pracach domowych, referatach, prezentacjach itp. materiały znalezione w Internecie, zawsze podaj imię i nazwisko cytowanego autora oraz link do miejsca, z którego te materiały pobrałeś.
10. Staraj się mieć dużo innych aktywności, poza obecnością online. Uprawiaj sport, czytaj książki, spotykaj się w wolnym czasie z przyjaciółmi, opiekuj się zwierzętami. Unikniesz w ten sposób zagrożenia uzależnieniem od sieci.

Sposoby postępowania w przypadku doznania aktów krzywdzenia:

1. W przypadku, gdy doświadczyłeś/aś krzywdzenia ze strony innego ucznia/innych uczniów lub byłeś/aś świadkiem zachowania przemocowego, poinformuj o tym: wychowawcę, nauczyciela psychologa szkolnego, pedagoga lub Dyrektora. Twoje zgłoszenie nigdy nie zostanie zlekceważone, nie będziemy Cię oceniać. Zareagujemy niezwłocznie. Podejmiemy działania, aby:
 - ❖ zapewnić Ci bezpieczeństwo i innym osobom doznającym przemocy,
 - ❖ zapewnić Ci wsparcie,,
 - ❖ wyjaśnić sytuację,
 - ❖ ustalić dalszą ścieżkę postępowania,
 - ❖ wyciągnąć konsekwencje wobec osoby/osób stosującej/cych przemoc zgodnie ze Statutem Szkoły i przepisami prawa,
 - ❖ zapewnić, by szkoła była miejscem wolnym od przemocy i agresji.
 2. W przypadku, gdy doświadczyłeś/aś krzywdzenia ze strony dorosłego, również rodzica, opiekuna, lub byłeś/aś świadkiem przemocy, poinformuj o tym: inną osobę niż ta, która stosowała przemoc - wychowawcę, nauczyciela, psychologa szkolnego, pedagoga lub Dyrektora. Osoba, do której trafi zgłoszenie podejmie działania:
 - ❖ przewidziane w POLITYCE OCHRONY MAŁOLETNIICH, które zapewnią Ci i innym bezpieczeństwo oraz zapobiegą dalszym niedozwolonym zachowaniom,
 - ❖ przewidziane przepisami prawa jak:
 - powiadomienie Sądu,
 - powiadomienie Prokuratury i/lub Policji,
 - powiadomienie ośrodka pomocy społecznej.
- Pamiętaj, że jesteś chroniony/na prawnie przed czynami niedozwolonymi osób dorosłych. Każda osoba, która podejmie się czynności niedozwolonych zostanie ukarana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- Pamiętaj, że w przypadku, gdy nie jesteś pewny/a, czy dane zachowanie jest przemocą (także dotyczy przemocy w internecie) i/lub zachowaniem niedozwolonym, zawsze możesz podejść do psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego, których gabinety znajdują się na parterze budynku, gdzie uzyskasz pomoc, wyjaśnienie; ustalicie dalsze działania.
- Ważne jest, abyś zwrócił/zwróciła się do kogoś o pomoc, gdyż wtedy szybciej problem, który się pojawia, można rozwiązać! Sam/a problemu nie rozwiążesz! Nie zawsze wychowawca, nauczyciel czy inny pracownik szkoły jest w stanie zauważyć, że w Twoim otoczeniu dzieje się coś niedobrego.

**Poniżej znajdziesz wykaz numerów telefonów,
pod którymi również znajdziesz wsparcie:**

- 116 111 – dostępny 24h/7 dni w tygodniu – Telefon Zaufania dla dzieci i młodzieży
- 116 123 – Niebieska Linia dla każdego w kryzysie emocjonalnym
- 800 120 002 – dostępny 24h/7 dni w tygodniu – Ogólnopolskie Pogotowie Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
- 22 668 70 00 – poradnia telefoniczna dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem 7 dni w tygodniu w godz. 12:00 – 18:00
- 800 120 148 - Anonimowa policyjna linia specjalna
- 22 594 91 00 – Antydepresyjny telefon i Forum przeciw depresji
- 22 484 88 01 – Antydepresyjny telefon zaufania Fundacji ITAKA
- 22 484 88 04 Telefon zaufania młodych (do 25 r. ż.)
- 112 - umożliwia w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, mienia, środowiska, bezpieczeństwa i porządku publicznego przekazanie zgłoszenia alarmowego
- niebieskalinia@niebieskalinia.info

DYREKTOR LICEUM

mg Jan Ryba

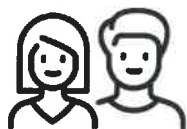
Jeśli

- ◀ Doznałeś
- ◀ Byłeś świadkiem

Powiedz o tym

Jeśli

- ◀ Doznałeś
- ◀ Byłeś świadkiem

Powiedz o tym

Bezpieczeństwo

Wykaz numerów telefonów, pod którymi znajdziesz pomoc

800 120 002 - Ogólnopolskie Pogotowie Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"

116 111 - Telefon Zaufania dla dzieci i młodzieży

22 668 70 00 - poradnia telefoniczna dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem

112 - przekazanie zgłoszenia alarmowego w sytuacji zagrożenia

niebieskalinia@niebieskalinia.info

DYREKTOR LICEUM

mgr Jan Ryba

ZAGROŻENIA **ZWIĄZANE Z KORZYSTANIEM** **Z NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII**

CYBERPRZEMOC

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych.

Może ona przyjmować różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających lub kompromitujących informacji, zdjęć oraz podszywanie się w sieci pod kogoś, wbrew jego woli.

ZAGROŻENIA PRYWATNOŚCI

Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych albo też wizerunku konkretnej osoby.

Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem.

Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź przerobionych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania określonych korzyści. Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.

NIEBEZPIECZNE TREŚCI

Niebezpieczne treści to takie, które mogą mieć negatywny wpływ na komfort, psychikę a także rozwój młodego człowieka.

Zalicza się do nich przede wszystkim materiały pornograficzne, sceny przemocy lub działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, ideologię faszystowską albo działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, zachowań antyspołecznych, nakłanianie do korzystania ze środków psychoaktywnych, niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych lub terrorystycznych, psychomanipulacja.

UWODZENIE W SIECI

Seksting to forma komunikacji elektronicznej, w której przekazem jest seksualnie sugestywny obraz lub treść, są to wszelkie zachowania i aktywności seksualne rozsyłane za pomocą mediów - także te, które stanowią źródło dochodu osób nieletnich.

NADMIERNE/PPROBLEMOWE KORZYSTANIE Z INTERNETU

PUI (Problemowe Używanie Internetu)/infoholizm/sieciholizm to nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całodobowe korzystanie z zasobów Internetu, gier komputerowych i portali społecznościowych. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności/obowiązków oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.

DYREKTOR LICEUM

J. Ryba
mgr Jan Ryba